ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 30.9.2020 г.
COM(2020) 619 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

въз основа на член 29, параграф 1 от Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Цели и основни елементи на Директива (ЕС) 2017/541

На 15 март 2017 г. Парламентът и Съветът приеха Директива (ЕС) 2017/541 относно борбата с тероризма[1] („Директивата“). Директивата беше приета с цел укрепване на Рамково решение 2002/475/ПВР[2] чрез разширяване на престъпленията, свързани с тероризъм, и с цел въвеждане на мерки, които отговарят по-точно на нуждите на жертвите на тероризъм. Съзаконодателят прие Директивата на 15 март 2017 г. Държавите членки, обвързани от Директивата[3], трябва да криминализират деянията, като обучаването и пътуването с цел тероризъм, както и финансирането на тероризма. Тези хармонизирани определения за терористични престъпления служат като референтен показател за сътрудничеството и обмена на информация между националните органи.

С Директивата също така се допълва законодателството относно правата на жертвите на тероризъм[4]. Те имат право на достъп до услуги за професионална специализирана подкрепа непосредствено след нападение и докогато е необходимо. Държавите членки следва да разполагат с протоколи и механизми за осигуряване на ефикасно реагиране при извънредни ситуации, включително достъп до надеждна информация, като по този начин се избегнат всякакви допълнителни страдания на жертвите на тероризъм и техните семейства.

Срокът за инкорпориране на правилата в националното законодателство беше до 8 септември 2018 г.

1.2. Цел и структура на доклада, събиране на информация и методика

В съответствие с член 29, параграф 1 от Директивата, в настоящия доклад се прави оценка на степента, в която държавите членки са взели необходимите мерки, за да се съобразят с нея. В него първо се представя общото равнище на транспониране на Директивата от държавите членки, а след това се изтъкват някои проблеми, свързани с транспонирането.

---

1 ОВ L 88/6, 31.3.2017 г.

2 ОВ L 164/3, 22.6.2002 г.

3 Оттук нататък определението „държави членки“ или „всички държави членки“ се отнася до държавите членки, обвързани от Директивата (т.е. всички държави — членки на ЕС, с изключение на Дания, Ирландия и Обединеното кралство). В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, тази държава не е участвала в приемането на Директивата и тя не се прилага за нея. В съответствие с член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, тези две държави не са участвали в приемането на Директивата и не са обвързани от нея. Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета обаче продължава да се прилага за Дания, Ирландия и Обединеното кралство и е обвързващо за тях.

4 С Директива 2012/29/ЕС (ОВ L 315/57, 14.11.2012 г.) се установяват минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления. Това включва правата, подкрепата и защитата на жертвите на тероризъм, тъй като държавите членки следва да отчитат в особена степен нуждите на жертвите на тероризъм. В Директива (ЕС) 2017/541 допълнително се определят специфичните нужди на жертвите на тероризъм.

Описанието и анализът в настоящия доклад се основават главно на информацията, предоставена на Комисията от държавите членки чрез нотифицирането на националните мерки за транспониране на Директивата до април 2020 г. Нотификациите, получени след тази дата, не са взети под внимание. При анализа на информацията, получена от държавите членки, Комисията беше подкрепена от външен изпълнител. Държавите членки представиха коментари и относно предварителните констатации на изпълнителя, което представлява допълнителен източник на информация. В доклада също така се взема предвид информацията, представена от държавите членки по време на петте работни семинара, посветени на транспонирането, организирани от Комисията между юни 2017 г. и септември 2018 г., както и публично достъпна информация. Освен това Комисията взе предвид констатациите от доклада на Комисията относно прилагането на Рамково решение 2008/919/ПВР на Съвета от 28 ноември 2008 г. за изменение на Рамково решение 2002/475/ПВР относно борбата срещу тероризма[5].

Извън анализа, представен в този доклад, може да има допълнителни предизвикателства при транспонирането, както и други разпоредби, които не са докладвани на Комисията, или по-нататъшни законодателни и незаконодателни изменения. Следователно този доклад не възпрепятства Комисията да оцени допълнително някои разпоредби, за да продължи да подкрепя държавите членки при транспонирането и изпълнението на Директивата.

2. ОЦЕНКА НА ТРАНСПОНИРАНЕТО НА ДИРЕКТИВАТА

2.1. Обща оценка и въздействие на Директивата върху националните правни системи

Крайният срок за транспонирането на Директивата изтече на 8 септември 2018 г. Седем държави членки — **Франция**, **Германия**, **Унгария**, **Италия**, **Латвия**, **Швеция** и **Словакия** – нотифицираха транспонирането на Директивата в рамките на срока, а две (**Финландия** и **Нидерландия**) го направиха малко след това.

На 22 ноември 2018 г. Комисията започна производства за установяване на неизпълнение на задължения срещу шестнадесет държави членки за това, че не са съобщили за приемането на национално законодателство, с което Директивата се транспонира изцяло[6].

До края на юли 2020 г. петнадесет от тези шестнадесет държави членки са обявили транспонирането за завършено.

Почти всички държави членки приеха, поне отчасти, специално законодателство за транспониране на Директивата. Изключенията бяха **Франция** и **Италия**, които преценяха, че тяхното съществуващо законодателство е достатъчно за транспониране на Директивата.

---

5 COM(2014) 554 final, 5.9.2014 г.

6 Австрия, Белгия, България, Хърватия, Кипър, Чехия, Естония, Гърция, Литва, Люксембург, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словения и Испания.

Когато се приемаше законодателство за целите на транспонирането на Директивата, това почти винаги беше за внасяне на изменения в съществуващото законодателство, обикновено Наказателния кодекс и в по-малка степен на Наказателно-процесуалния кодекс или друго по-конкретно законодателство. Изключение беше **Кипър**, където беше прието ново, отделно законодателство.

Като цяло транспонирането на Директивата изглежда задоволително. Въпреки това редица проблеми, свързани с транспонирането, с които Комисията се сблъска в една или няколко държави членки, будят особено безпокойство:

- непълното или неправилно транспониране на едно или повече от терористичните престъпления, изброени в **член 3** от Директивата, включително липсата на квалифициране на посочените престъпления като терористични, което оказва въздействие върху транспонирането на няколко други разпоредби;
- липсата на транспониране на елемента **„допринася за извършването“** в членове 6, 7, 8, 9 и 11 от Директивата;
- непълното или неправилно транспониране на **член 9** относно пътуването с цел тероризъм и на **член 11** за финансирането на тероризма, две от новите разпоредби, въведени от Директивата, и;
- недостатъци при транспонирането на специфични разпоредби относно **жертвите на тероризъм**.

2.2. Специфична оценка на мерките за транспониране в държавите членки

2.2.1. Предмет (член 1)

В тази разпоредба се пояснява за какво се отнася Директивата и се отбелязва, че с нея се установяват минимални правила. Съответно държавите членки имат право да излязат извън рамките на задълженията, предвидени в Директивата. Тази разпоредба не изисква транспониране.

2.2.2. Определения (член 2)

В **член 2** от Директивата са дадени определенията на използваните в нея термини, а именно: „финансови средства“, „юридическо лице“, „терористична група“ и „структурирана група“. В някои държави членки част от определенията не са изрично транспонирани, а по-скоро са установени чрез съдебната практика. Като цяло транспонирането на този член е задоволително.

По отношение на **член 2, параграф 1**, **чешкото** законодателство, изглежда, не дава определение на „финансови средства“.

По отношение на **член 2, параграф 3**, няколко държави членки, изглежда, са транспонирали определението „терористична група“ в по-тесен смисъл, поради което може да се ограничи обхватът на приложение спрямо престъплението, свързано с участие в терористична група (член 4).

В **кипърското** законодателство, изглежда, се добавя ограничение към определението – терористичните групи трябва да са включени в списъците на

физически или юридически лица, или други групи, спрямо които са наложени санкции за борба с тероризма или други мерки, създадени в съответствие с резолюциите на Съвета за сигурност на ООН, или ограничителни мерки на Съвета на Европейския съюз, и които са актуализирани от Министерството на външните работи. В **Литва** терористичните групи, в които не са налице формално определени функции на участниците или последователност на членството, изглежда, не се квалифицират като терористични групи в националното законодателство.

2.2.3. Обхват (член 3)

Член 3, параграф 1 от Директивата предвижда държавите членки да гарантират, че умишлените деяния, изброени в неговите подточки, се криминализират като терористични престъпления, когато са извършени с една от целите, изброени в параграф 2 от него.

В член 3, параграф 1 не просто се съдържа изискване за криминализирането на конкретни деяния, а също така и за класифицирането в националното законодателство на такива деяния като терористични престъпления. В **Германия** обаче, изглежда, не съществува разпоредба, в която престъпленията, изброени в член 3, параграф 1, се квалифицират като „терористични престъпления“, ако са извършени с някоя от целите в член 3, параграф 2. Единствените престъпления, изрично определени като терористични, са финансирането на тероризма и престъпленията, свързани с терористични групи. Това, изглежда, изключва възможността дадено лице, действащо самостоятелно, което извърши някое от посочените престъпления с терористична цел без да участва във или да подкрепя терористична група, да бъде обвинено в *терористично* престъпление, с изключение на финансирането на тероризма, което се определя като терористично престъпление в германското законодателство. В допълнение общата квалификация на терористичните престъпления е важна, тъй като с нея се създават условия за ефективното използване на инструментите за сътрудничество в областта на правоприлагането, като например Решение 2005/671/ПВР на Съвета[7].

В сравнение с Рамково решение 2002/475/ПВР, в което вече се съдържа задължението за криминализиране на списък с деяния като терористични престъпления, с тази Директива се въвежда ново терористично престъпление, свързано с незаконната намеса в системи и данни (**член 3, параграф 1, буква и)**), както е посочено в Директива 2013/40/ЕС[8]. То е транспонирано от всички държави членки, но законодателството в **Хърватия,** изглежда, засяга единствено критичната инфраструктура.

На второ място с Директивата се разширява обхватът и към производството, притежаването, придобиването, превоза, доставянето или използването на ядрени, химически и биологични оръжия (**член 3, параграф 1, буква е)**) се добавят и радиологичните оръжия. В законодателството на някои държави членки, изглежда, не се съдържат определени видове оръжия, като например радиологичните (**Чехия, Франция** и **Малта**) и ядрените оръжия (**Франция** и **Малта**). В допълнение в

[7] ОВ L 253, 29.9.2005 г.

[8] ОВ L 218/8, 14.8.2013 г.

Директива 2017/541 престъплението, свързано с изследванията и разработването на тези оръжия, понастоящем обхваща и четирите вида оръжия (докато преди това то обхващаше само биологичните и химичните оръжия). В **австрийското, българското, френското, малтийското** и **полското законодателство,** изглежда, не са обхванати изследванията в областта на, а във **френското** и **малтийското** законодателство изглежда не е обхванато разработването на определени оръжия. Като цяло в **германското** транспониращо законодателство, изглежда, не се съдържа изрично позоваване на изследвания и разработване на определени оръжия, както е предвидено в член 3, параграф 1, буква е).

Все още съществуват няколко проблема във връзка с частите от престъплението, които вече бяха въведени с Рамково решение 2002/475/ПВР.

По отношение на **член 3, параграф 1, буква в)** от Директивата относно отвличането или вземането на заложници, в **латвийското** законодателство, изглежда, не е обхваната ситуацията, в която отвличането или вземането на заложници е извършено с цел силно сплашване на население или сериозно дестабилизиране или унищожаване на основните политически, конституционни, икономически или социални структури на дадена държава или международна организация. Във **финландското** законодателството, изглежда, не са изрично обхванати всички случаи на отвличане, а единствено квалифицираният трафик на хора.

По отношение на **член 3, параграф 1, буква д)** от Директивата относно отвличането на самолети, кораби или други средства за обществен транспорт или превоз на стоки, в пет държави членки (**България, Кипър, Литва, Люксембург** и **Полша**), изглежда, не е обхванато отвличането на други средства за обществен транспорт или превоз на стоки.

По отношение на **член 3, параграф 1, буква ж)** от Директивата относно замърсяването с опасни вещества, предизвикването на пожари, наводнения или експлозии, в **люксембургското** законодателство умишленото доставяне, поставяне или взривяване на взривно или друго смъртоносно устройство, изглежда, се обхваща единствено в случаите, когато престъплението е извършено на обществено място, правителствен или друго обществен обект, система на обществения транспорт или инфраструктура. Причиняването на наводнения, изглежда, е обхванато единствено за случаите на умишлено наводняване на мини.

По отношение на **член 3, параграф 1, буква з)** от Директивата относно смущенията или прекъсването на снабдяването с вода, електроенергия или други основни природни ресурси, вследствие от които може да възникне опасност за живота на хората, в **българското** законодателството, изглежда, не се обхванати смущенията на водоснабдяването и електрозахранването. В **люксембургското** законодателство, изглежда, е обхваната единствено промяната на условията на водата или подземните води.

По отношение на **член 3, параграф 1, буква и)** от Директивата, относно незаконната намеса в система и незаконната намеса в данни, в **хърватското** законодателството, изглежда, се обхваща единствено намесата в работата на компютърната система на критична инфраструктура. Това не обхваща незаконната намеса в система, която не е извършена срещу информационна система на критична инфраструктура, с която се причиняват сериозни вреди или в която

значителен брой информационни системи са били засегнати посредством използването на инструмент, проектиран или адаптиран главно за тази цел (както е посочено в Директива 2013/40/ЕС[9]).

По отношение на **член 3, параграф 1, буква и)** от Директивата, относно заплахата за извършване на терористичен акт, **гръцкото** законодателство законодателството изисква заплахата да е отправена публично. В **германското** законодателство, изглежда, не е обхванатa заплахата за извършване на престъпленията по член 3, параграф 1, буква г) и член 3, параграф 1, буква е)**.** В **португалското** законодателство също, изглежда, не е обхванатa заплахата за извършване на престъплението по член 3, параграф 1, буква е) от Директивата. В **Люксембург**, ако заплахата не е придружена от заповед или определени условия, тя не съставлява терористично престъпление.

България, изглежда, не е транспонирала целта на **член 3, параграф 2, буква в)** от Директивата относно сериозното дестабилизиране или разрушаване на основните политически, конституционни, икономически или социални структури на дадена държава или международна организация.

2.2.4. Престъпления, свързани с терористични групи (член 4)

Съгласно **член 4** от Директивата от държавите членки се изисква да вземат необходимите мерки, за да гарантират, че ръководенето на терористична група и участието в дейностите на терористична група се наказват като престъпления. Като цяло мерките, които държавите членки са предприели, за да спазят този член, са задоволителни.

По отношение на **член 4, буква а), унгарското** законодателство, изглежда, се отнася за лицата, които организират терористична група, а не за лицата, които ръководят терористична група. В **шведското** законодателство не се съдържа самостоятелно престъпление във връзка с ръководенето на терористична група, както е предвидено в член 4, буква а), а вместо това то е транспонирано чрез наказателната отговорност за допълнителни престъпления. По отношение на участието в терористична група (**член 4, буква б)**), **Швеция** също разчита на допълнителни престъпления. Тъй като престъпленията по член 4, букви а) и б) не изискват връзка с конкретно терористично престъпление, криминализирането чрез допълнителна отговорност създава риск участието в дейностите на терористична група да остане ненаказано. **Швеция** наскоро криминализира сътрудничеството с терористична група като самостоятелно престъпление. В разпоредбата, изглежда, е обхванато единствено предоставянето на определени материални ресурси, но изглежда не е обхванато предоставянето на информация.

По отношение на **съображение 38** за изключването на хуманитарните дейности от страна на безпристрастни хуманитарни организации, признати съгласно международното право, включително международното хуманитарно право, от обхвата на Директивата, четири държави членки (**Австрия, Белгия, Италия** и **Литва**) имат законодателство, което предвижда ограничения спрямо приложението на законодателството за борба с тероризма в случай на хуманитарни

[9] ОВ L 218/8, 14.8.2013 г.

или други дейности. В други държави членки[10] общото законодателство (като Наказателния кодекс) може да се тълкува в този смисъл или националните власти са посочили, че това се следва на практика.

2.2.5. Публично подстрекаване към извършване на терористично престъпление (член 5)

Съгласно **член 5** от Директивата от държавите членки се изисква да криминализират умишленото разпространение или предоставяне по друг начин на обществеността чрез всякакви средства на послание с цел подбуждане към извършването на терористично престъпление, когато това поведение, пряко или непряко, призовава към извършване на терористични престъпления, като по този начин създава опасност от извършване на едно или повече такива престъпления. Като цяло транспонирането на този член е задоволително.

В законодателството на **Литва,** изглежда, не са обхванати случаите, в които дадено лице разпространява или предоставя по друг начин на обществеността послание с цел подбуждане към или съучастие в извършването на терористично престъпление, без реално да се стигне до това другото лице да последва това подбуждане.

2.2.6. Набиране с цел тероризъм (член 6)

Съгласно **член 6** от Директивата от държавите членки се изисква да криминализират склоняването на друго лице да извърши или да допринесе за извършването на някое от престъпленията, изброени в член 3, параграф 1, букви а) — и) или в член 4.

Във **Франция** мярката за транспониране обхваща „склоняването“, като даването на предложения или обещания, предлагането на дарове, подаръци или други облаги, заплашването или упражняването на натиск върху дадено лице с цел извършването на терористично престъпление. Съгласно член 6 също така се изисква криминализирането на набирането с цел *да се допринесе* към дадено терористично престъпление – елемент, който, изглежда, не е изрично обхванат в **българското, гръцкото, португалското** и **испанското законодателство**. В **Латвия, Малта, Полша и Словения** този елемент, изглежда, е обхванат в други престъпления, като например помагачеството. При транспонирането на няколко други престъпления от Директивата обаче законодателството на тези държави членки изрично се позовава на елемента на „допринасяне“.

В допълнение в **Португалия** набирането не е обхванато за престъпления, свързани с терористични групи (член 4). В **Германия** член 6 е транспониран в няколко разпоредби, в които в съвкупност, изглежда, не са обхванати всички престъпления, изисквани от Директивата.

2.2.7. Предоставяне на обучение с цел тероризъм (член 7)

Съгласно **член 7** от Директивата от държавите членки се изисква да криминализират умишленото предоставяне на указания за направата или използването на взривни вещества, огнестрелни или други оръжия, вредни или

[10] България, Хърватия, Кипър, Чехия, Естония, Финландия, Франция, Германия, Унгария, Латвия, Нидерландия, Румъния, Словакия, Испания и Швеция.

опасни вещества или за други специални методи или способи с цел извършване или допринасяне за извършването на някое от престъпленията, изброени в член 3, параграф 1, букви а) –и), със съзнанието, че предоставените познания са предназначени да бъдат използвани за тази цел.

Точно както в член 6 относно набирането, в член 7 относно предоставянето на обучение е обхванато обучаването с цел *да се допринесе* към дадено терористично престъпление – елемент, който, изглежда, не е изрично обхванат в **българското, португалското** и **испанското законодателство**. В **Латвия, Малта, Полша** и **Словакия** този елемент, изглежда, е обхванат за други престъпления, като например помагачеството, докато други престъпления от Директивата са транспонирани с изрично позоваване на елемента на „допринасяне“.

В **Германия** член 7 не е транспониран в конкретна разпоредба, а в няколко разпоредби, в които в съвкупност, изглежда, не са обхванати всички терористични престъпления, посочени в Директивата.

2.2.8. Получаване на обучение с цел тероризъм (член 8)

Съгласно **член 8** от Директивата от държавите членки се изисква да криминализират получаването на указания за направата или използването на взривни вещества, огнестрелни или други оръжия, вредни или опасни вещества или за други специални методи или способи с цел извършване или допринасяне за извършването на някое от престъпленията, изброени в член 3, параграф 1, букви а) – и).

Престъплението обхваща също и получаването на обучение с цел да се допринесе към дадено терористично престъпление – елемент, който, изглежда, не е изрично обхванат в **българското, португалското** и **испанското** законодателство, както е в случая на членове 6 и 7. В **Словакия** този елемент, изглежда, е обхванат за други престъпления, като например помагачеството, докато други престъпления, посочени в Директивата, са транспонирани с изрично позоваване на елемента на „допринасяне“. По същия начин **германското** законодателство транспонира тази разпоредба чрез няколко разпоредби, в които в съвкупност, изглежда, не са обхванати всички терористични престъпления, посочени в Директивата.

Законодателството в **Кипър, Малта, Словения** и **Словакия**, изглежда, не включва самостоятелно обучение.

2.2.9. Пътуване с цел тероризъм (член 9)

Съгласно **член 9** от Директивата от държавите членки се изисква да криминализират умишленото пътуване с цел извършване или допринасяне за извършването на терористично престъпление с цел участие в действията на терористична група при съзнаване на факта, че такова участие ще допринесе за осъществяване на престъпната дейност на терористичната група, или с цел предоставяне или получаване на обучение с цел тероризъм. На държавите членки се предоставят две възможности за транспониране – чрез член 9, параграф 2, буква а) или член 9, параграф 2, буква б).

Съгласно **член 9, параграф 1** от Директивата от държавите членки се изисква да криминализират пътуването до държава, различна от съответната държава членка.

В **Германия**, изглежда, няма изрично позоваване на целта за участие в дейностите на терористична група. В **България, Португалия, Румъния** и **Словения** обхватът на престъплението изглежда по-тесен, отколкото в Директивата, тъй като в законодателството се съдържа по-ограничено определение за лицата, които пътуват, или териториите, до които пътуват. **Член 9, параграф 2** от Директивата се отнася за пътуването до тази държава членка, като на държавите членки се предоставят две възможности за транспониране. **Полша** изглежда изобщо не е транспонирала тази разпоредба.

Съгласно **член 9, параграф 2, буква а)** държавите членки могат да криминализират пътуването до тази държава членка за горепосочените терористични цели. Тази възможност е транспонирана от няколко държави членки[11].

В **България**, изглежда, няма позоваване на целта за участие в дейностите на терористична група. В **Португалия**, изглежда, не е обхванато пътуването с цел да се допринесе за извършването на терористични престъпления, а националната разпоредба не обхваща лицата, пътуващи до Португалия, ако са португалски граждани или пребивават в Португалия. По подобен начин в **Румъния** не е ясно дали се обхващат местни лица на държава, пътуващи обратно към държавата на своето пребиваване, за да извършат (или да допринесат за извършването на) терористично престъпление.

Като алтернатива съгласно **член 9, параграф 2, буква б)** държавите членки могат да криминализират подготвителните действия, предприети от лице, влизащо в тази държава членка с намерението да извърши или да допринесе за извършването на терористично престъпление, както е посочено в член 3. Тази възможност е транспонирана от четиринадесет държави членки[12]. В действителност осем държави членки (**Белгия, България, Кипър, Чехия, Естония, Хърватия, Швеция** и **Словакия**) са транспонирали и двете възможности.

В **Германия** транспонирането на член 9, параграф 2, буква б) е осигурено чрез криминализирането на заговора, но то, изглежда, е с по-тесен обхват от подготвителните действия в член 9, параграф 2, буква б). По отношение на елемента на „допринасяне“ за извършването на терористични престъпления, някои държави членки не изглежда да са го транспонирали изрично. Това се отнася за **Полша** по отношение на член 9, параграф 1, **Словения** по отношение на член 9, параграф 2, буква а), **България** и **Испания** по отношение на член 9, параграф 2, буква б) и **Словакия** по отношение на всички параграфи.

2.2.10. Организиране или подпомагане по друг начин на пътуване с цел тероризъм (член 10)

Съгласно **член 10** от Директивата от държавите членки се изисква да криминализират всяко умишлено действие, свързано с организиране или подпомагане на нечие пътуване с цел тероризъм, както е посочено в член 9,

[11] Австрия, Белгия, България, Хърватия, Кипър, Чехия, Естония, Финландия, Гърция, Унгария, Латвия, Литва, Малта, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, и Швеция.

[12] Белгия, България, Хърватия, Кипър, Чехия, Естония, Франция, Германия, Италия, Люксембург, Нидерландия, Словакия, Испания и Швеция.

параграф 1 и член 9, параграф 2, буква а), със съзнанието, че предоставената помощ е с такава цел. Като цяло мерките, които държавите членки са предприели, за да спазят този член, са задоволителни.

В законодателството на **България** и **Литва**, изглежда, се изисква престъплението, свързано с пътуване с цел тероризъм, действително да е било извършено, за да може подпомагането или организирането на пътуване да бъдат криминализирани. В **Словакия** транспониращата разпоредба, изглежда, ограничава географския обхват на пътуването.

2.2.11. Финансиране на тероризма (член 11)

Съгласно **член 11** от Директивата от държавите членки се изисква да наказват финансирането на тероризма като престъпление, когато е извършено умишлено. В него също така се посочва, че когато финансирането на тероризма се отнася до някое от престъпленията, посочени в членове 3, 4 и 9 от Директивата, не е необходимо финансовите средства да бъдат действително използвани, нито е необходимо извършителят да знае за кое конкретно престъпление или престъпления ще се използват финансовите средства.

В **България, Германия, Малта, Полша** и **Португалия** финансирането на тероризма, изглежда, не обхваща финансирането на всички престъпления по членове 3 – 10, както се изисква съгласно Директивата. В **България, Испания, Латвия** и **Португалия** елементът „допринася за извършването“ изглежда, че не е отразен в националното законодателство. В **Полша, Словения** и **Словакия** липсва последователност в подхода за транспониране на елемента „допринася за извършването“ в цялото транспониращо законодателство. В **Люксембург** националното законодателство добавя условието финансовите средствата да са били набрани по незаконен начин.

2.2.12. Други престъпления, свързани с терористични дейности (член 12)

Съгласно **член 12** от Директивата от държавите членки се изисква да криминализират като престъпления, свързани с терористични дейности, квалифицираната кражба и изнудването с цел да се извърши някое от престъпленията, изброени в член 3 от Директивата, както и изготвянето или използването на фалшиви административни документи с цел да се извърши някое от престъпленията, изброени в член 3, параграф 1, букви а) – и), член 4, буква б) и член 9 от Директивата.

В **гръцкото** и **хърватското** законодателство, изглежда, не са криминализирани като престъпления, свързани с терористични дейности, умишленото извършване на квалифицираната кражба, изнудването и изготвянето или използването на фалшиви административни документи. Във **Финландия**, изглежда, единствено квалифицираната кражба с цел да се извърши терористично престъпление се обхваща като престъпление, свързано с терористични дейности, но не и изнудването и изготвянето или използването на фалшиви административни документи.

2.2.13. Връзка с терористични престъпления (член 13)

Член 13 от Директивата предвижда, че за да бъде наказуемо деянието, посочено в член 4 или в дял III, не е необходимо действително да е било извършено терористично престъпление, нито е необходимо, доколкото се отнася до престъпленията, посочени в членове 5 – 10 и член 12 от Директивата, да се установи връзка с друго конкретно престъпление, предвидено в Директивата.

В **България** транспонирането на престъплението по член 10 от Директивата и допринасянето за извършването на някои престъпления, свързани с терористични дейности, се извършва чрез криминализирането на помагачеството. Съгласно националното им законодателство помагачеството, изглежда, се наказва само тогава, когато основното престъпление е било действително извършено. В **Гърция** престъплението по член 10 не е самостоятелно престъпление и поради това, изглежда, е необходимо да се установи връзка с друго конкретно престъпление, предвидено в Директивата (член 9). В **Литва**, изглежда, не е криминализирана подготовката за извършване на престъпление, което не е класифицирано като „тежко“, като например тези, транспониращи членове 5, 9 и 10 от Директивата. Поради това, ако престъплението бъде преустановено на етапа на подготовка, подготвителните действия няма да бъдат криминализирани.

2.2.14. Помагачество, подбудителство и опит (член 14)

Съгласно **член 14** от Директивата от държавите членки се изисква да гарантират наказуемостта на помагачеството при престъпленията, посочени в членове 3 – 8, 11 и 12 от Директивата, подбудителството към някое от престъпленията, посочени в членове 3 – 12 от Директивата и опита за извършване на някое от престъпленията, посочени в членове 3, 6, 7, член 9, параграф 1, член 9, параграф 2, буква а) и членове 11 и 12 от Директивата, с изключение на притежаването, предвидено в член 3, параграф 1, буква е), и престъплението, посочено в член 3, параграф 1, буква й). Като цяло транспонирането на този член е задоволително.

Полша е транспонирала член 6 със същата мярка като **член 14, параграф 1** и **член 14, параграф 2**. Поради това не е ясно дали е криминализирано помагачеството при или подбудителство към престъплението по член 6.

В **Гърция** подбудителството към престъплението по член 10, изглежда, не е наказуемо, тъй като член 10 не е транспониран като самостоятелно престъпление.

По отношение на **член 14, параграф 3**, който се отнася до опита, в **Малта,** изглежда, не са криминализирани опитът за извършване на определени престъпления, посочени в член 3, както и опитът за извършване на някое от престъпленията, посочени в членове 6, 7, 11 и 12 от Директивата.

2.2.15. Наказания за физически лица (член 15)

Съгласно **член 15** от Директивата от държавите членки се изисква да гарантират, че престъпленията, посочени в членове 3 – 12 и 14 от Директивата, са наказуеми с ефективни, пропорционални и възпиращи наказания. По-специално съгласно него от държавите членки се изисква да гарантират, че за терористичните престъпления по член 3 и помагачеството при, подбудителството към и опита за извършване на такива престъпления, е предвидено наказание лишаване от свобода, което е по-

тежко от предвиденото в националното право за подобни престъпления, извършени при липса на специалната цел (освен ако предвиденото наказание вече е максимално допустимото съгласно националното право).

По отношение на **член 15, параграф 2**, в **България** наказанието за престъплението по член 3, параграф 1, буква й) от Директивата (заплаха за извършване на терористично престъпление) изглежда по-леко, отколкото наказанието за заплаха за извършване престъпление. Националното законодателство в **Чехия,** изглежда, не предвижда по-тежки наказания за действия по превземане на контрола върху въздухоплавателни средства, граждански кораби и фиксирани платформи, извършени с терористичното намерение, изисквани съгласно член 3 от Директивата.

Съгласно **член 15, параграф 3** от Директивата от държавите членки се изисква да предвидят в националното си законодателство наказание лишаване от свобода с максимален размер на наказанието поне на равнището, посочено в член 15, параграф 3, за престъпленията по член 4, букви а) и б) от Директивата, както и за престъплението, посочено в член 3, параграф 1, буква й), когато е извършено от лице, ръководещо терористична група.

В **България**, ако терористичното престъпление, посочено в член 3, параграф 1, буква й), е извършено от лице, което ръководи терористична група, максималният размер на наказанието изглежда по-малък от предвидения в член 15, параграф 3. Във **Финландия** максималната присъда за престъплението по член 4, буква а) от Директивата, ако не е извършено в комбинация с друго престъпление, изглежда по-ниска от предвидената в член 15, параграф 3. В **Унгария** някои от дейностите, свързани с ръководенето на терористична група, изглежда, са наказуеми с по-ниски санкции от предвидените в Директивата. В **Люксембург** в зависимост от степента, в която дадено лице е участвало в терористична група (член 4, буква б)), максималната санкция може да бъде глоба, а не наказание лишаване от свобода. В **Швеция** някои от дейностите, свързани с участието в терористична група, изглежда, са наказуеми с максимален размер на наказанието, който е по-нисък от предвидения в Директивата.

2.2.16. Смекчаващи обстоятелства (член 16)

В **член 16** от Директивата на държавите членки се дава възможност да намалят наказанията, посочени в член 15, ако извършителят се откаже от извършване на терористична дейност и ако извършителят предостави на административните или съдебните органи информация, която при други обстоятелства те не биха могли да получат, като им помага да предотвратят или ограничат последиците от престъплението; да установят самоличността или да подведат под наказателна отговорност други извършители; открият доказателства; или да възпрепятстват извършването на други престъпления, посочени в членове 3 – 12 и в член 14.

Двадесет и три държави членки[13] са използвали (или са използвали частично) тази възможност. Две държави членки (**Естония** и **Словения**) изобщо не са се ползвали от възможността по член 16 от Директивата.

[13] Австрия, Белгия, България, Хърватия, Кипър, Чехия, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Испания и Швеция.

От възможността в **член 16, параграф 1, буква а)** – отказ от извършване на терористична дейност – са се ползвали седемнадесет държави членки[14].

От възможността в **член 16, параграф 1, буква б)** – предоставяне на информация на компетентните органи, която при други обстоятелства те не биха могли да получат – са се ползвали двадесет и две държави членки[15], въпреки че десет от тях[16] не са използвали всичките възможности, изброени в подточки i) – iv).

2.2.17. Отговорност на юридическите лица *(*член 17*)*

В **член 17** от Директивата се установява, че държавите членки трябва да гарантират, че юридическите лица могат да носят отговорност за престъпленията, посочени в членове 3–12 и в член 14 от Директивата, извършени в тяхна полза от лице, което действа самостоятелно или като член на орган на юридическото лице и което заема ръководна длъжност в това юридическо лице, както и когато липсата на надзор или контрол от страна на такова лице е направила възможно извършването на такова престъпление. В него също така се определя, че подвеждането под отговорност на юридическите лица не изключва възможността за наказателно преследване срещу физическите лица, които участват като извършители, подбудители или помагачи. Като цяло мерките, които държавите членки са предприели, за да спазят този член, са задоволителни.

Юридическите лица в **България,** изглежда, не могат да носят отговорност за престъплението по член 10 от Директивата, а юридическите лица в **Полша**, изглежда, не могат да носят отговорност за престъплението по член 9 от Директивата. Във **Франция** и **Хърватия**, изглежда, няма изрично позоваване на липсата на надзор или контрол (**член 17, параграф 2**). В **Хърватия** обаче юридическите лица могат да носят отговорност, когато отговорното лице на дадено юридическо лице извърши престъпление в полза на юридическото лице.

2.2.18. Санкции за юридическите лица (член 18)

Съгласно **член 18** от Директивата от държавите членки се изисква да гарантират, че юридическо лице, подведено под отговорност по силата на член 17, се наказва с ефективни, пропорционални и възпиращи санкции, които включват глоби с наказателно-правен или друг характер и могат да включват други санкции. В него също така се съдържа списък с други санкции по избор.

Двадесет и една от двадесет и пет държави членки[17] са се ползвали (или частично са се ползвали) от възможностите, посочени в член 18 от Директивата. Четири

[14] Австрия, Белгия, България, Кипър, Чехия, Германия, Гърция, Испания, Хърватия, Унгария, Италия, Литва, Латвия, Малта, Полша, Португалия и Словакия.

[15] Австрия, Белгия, България, Хърватия, Кипър, Чехия, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Полша, Португалия, Словакия, Словения, Испания и Швеция.

[16] Финландия, Франция, Унгария, Латвия, Литва, Люксембург, Нидерландия, Полша, Португалия и Румъния.

[17] Австрия, Белгия, България, Хърватия, Кипър, Чехия, Испания, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словения и Словакия.

държави членки (**Естония, Финландия, Нидерландия** и **Швеция**) изобщо не са се ползвали от тези възможности.

От възможността в **член 18, буква а)** – лишаване от правото да се ползва от публични облаги или помощи – са се ползвали тринадесет държави членки[18].

От възможността в **член 18, буква б)** – временно или постоянно лишаване от правото да упражнява търговска дейност – са се ползвали осемнадесет държави членки[19].

От възможността в **член 18, буква в)** – поставяне под съдебен надзор – са се ползвали пет държави членки (**Кипър, Испания, Франция, Малта** и **Румъния**).

От възможността в **член 18, буква г)** – съдебна заповед за ликвидация – са се ползвали седемнадесет държави членки[20].

От възможността в **член 18, буква д)** – временно или постоянно закриване на обекти, използвани за извършване на престъплението – са се ползвали девет държави членки (**Белгия, Кипър, Гърция, Испания, Франция, Литва, Малта, Португалия** и **Румъния**).

2.2.19. Компетентност и наказателно преследване (член 19)

Съгласно **член 19** от Директивата от държавите членки се изисква да установят компетентността по отношение на престъпленията, посочени в членове 3–12 и в член 14, в определени случаи, като в същото време им се позволява да разширят тази компетентност и по отношение на други конкретни случаи. Съгласно член 19 от държавите членки също така се изисква да си сътрудничат в случай на конфликт на компетентност. Съгласно него от държавите членки се изисква също да установят компетентност по отношение на престъпленията, посочени в членове 3 – 12 и в член 14 в случай че дадена държава членка откаже да предаде или да екстрадира дадено лице, както и компетентността им да обхваща случаите, в които престъпленията по членове 4 и 14 са извършени изцяло или частично на тяхна територия, без оглед на това къде терористичната група е установена териториално или осъществява своята престъпна дейност.

Случаите, в които трябва да се установи компетентността, са посочени в **член 19, параграф 1, букви а) – д)**.

По отношение на буква в) относно компетентността, когато нарушителят е неин гражданин или лице, постоянно пребиваващо на нейна територия, в **германското** законодателство, изглежда, не се съдържа общо правило, установяващо принципа

[18] Хърватия, Кипър, Чехия, Франция, Германия, Гърция, Италия, Люксембург, Малта, Полша, Португалия, Словакия и Испания.

[19] Австрия, Белгия, Хърватия, Кипър, Чехия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Италия, Латвия, Литва, Малта, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, и Швеция.

[20] Белгия, България, Хърватия, Кипър, Чехия, Франция, Германия, Унгария, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Португалия, Румъния, Словакия, Словения и Испания.

на мястото на постоянно пребиваване[21], а в **Португалия,** изглежда, няма общо правило, установяващо принципа на националност[22]**.**

По отношение на буква г) относно компетентността, когато престъплението е извършено в полза на юридическо лице, установено на територията на държавата членка, това, изглежда, не е транспонирано от **Германия, Франция, Нидерландия, Полша** и **Португалия**.

По отношение на буква д) относно компетентността, когато престъплението е извършено срещу институциите или населението на въпросната държава членка или срещу институция, орган, служба или агенция на Съюза със седалище в тази държава членка, **белгийското, българското, испанското, унгарското** и **румънското законодателство,** изглежда, не обхващат постоянно пребиваващите лица, които не са граждани. В **Германия**, изглежда, не са изрично обхванати нито постоянно пребиваващите лица, нито институциите на ЕС. В националното законодателство на **Полша** не се изрично обхванати институциите, органите, службите или агенциите на Съюза. В законодателството на **Португалия,** изглежда, са обхванати единствено ситуациите, в които „институциите или хората“ се намират в Португалия или пребивават/са установени постоянно в нея.

Седемнадесет държави членки[23] са се ползвали (или частично са се ползвали) от възможността в член 19, параграф 1, втора подточка, позволяваща на дадена държава членка да разшири своята компетентност, ако престъплението е извършено на територията на друга държава членка.

Шест държави членки (**Белгия, Германия, Испания, Финландия, Литва** и **Нидерландия**) са се ползвали от възможността в **член 19, параграф 2**, позволяваща на дадена държава членка да включи в обхвата на своята компетентност предоставянето на обучение с цел тероризъм, посочено в член 7, когато извършителят предоставя обучение на нейни граждани или на лица, постоянно пребиваващи на нейна територия, в случаите, когато правилата за компетентност, установени съгласно член 19, параграф 1 от Директивата, не са приложими.

Член 19, параграф 4 от Директивата, съгласно който от държавите членки се изисква да установят своята компетентност във връзка с престъпленията по членове 3 – 12 и член 14 в случай че откажат да предадат или да екстрадират дадено лице, изглежда, не е изрично транспониран от **Германия, Италия** и **Полша**. В **Кипър** разпоредбите за транспониране на член 19, параграф 4 и **член 19, параграф 5** от Директивата изглежда не се прилагат за всички престъпления, обхванати от Директивата.

---

[21] Което би ѝ позволило да упражнява компетентност по наказателни дела по отношение на лицата, постоянно пребиваващи на нейна територия.

[22] Което би ѝ позволило да упражнява компетентност по наказателни дела по отношение на своите граждани.

[23] Белгия, Чехия, Финландия, Франция, Германия, Унгария, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Полша, Португалия, Румъния, Швеция, Словакия, Словения и Испания.

2.2.20. Способи за разследване и конфискация (член 20)

Съгласно **член 20** от Директивата от държавите членки се изисква да осигурят ефективни способи за разследване, каквито се използват в случаи на организирана престъпност или други случаи на тежки престъпления за целите на разследването или наказателното преследване на тероризма. Съгласно него от държавите членки също така се изисква да гарантират, че техните компетентни органи обезпечават или конфискуват, според случая, в съответствие с Директива 2014/42/ЕС[24], облагите, произтичащи от, или средствата на престъплението, използвани за или предназначени да бъдат използвани за извършване на или за съучастие в тероризъм. Като цяло транспонирането на този член е задоволително.

По отношение на **член 20, параграф 1** в **Германия** ефективни способи за разследване, каквито се използват в случаи на организирана престъпност или други случаи на тежки престъпления, изглежда, не са достъпни за разследването на всички престъпления, изисквани от Директивата. Например те не са достъпни за терористичното престъпление, свързано с посегателства върху физическата неприкосновеност на дадено лице с терористична цел (член 3, параграф 1, буква б)). В **Литва**, изглежда, не са налични всички способи за разследване на пътуването с цел тероризъм. В случая на **Полша**, изглежда, не е възможно да се използва прихващане на съобщения за разследване или наказателно преследване на всички терористични престъпления.

По отношение на **член 20, параграф 2,** в **чешкото, естонското, нидерландското, шведското** и **словашкото** законодателство не се налага задължително изискване за прилагане на мерки за обезпечаване и конфискация по отношение на престъпленията, обхванати от Директивата. Обикновено с националните разпоредби се създават условия за използването на тези мерки, както е предвидено в Директива 2014/42/ЕС, но в тях не се съдържа стриктно формулирано задължение за прилагането им по отношение на терористичните престъпления.

2.2.21. Мерки против онлайн съдържание, представляващо публично подстрекаване (член 21)

Съгласно **член 21** от Директивата от държавите членки се изисква да гарантират бързото премахване на онлайн съдържание, за което е предоставен хостинг на тяхна територия и което представлява публично подстрекаване към извършване на терористично престъпление. Когато премахването на съдържанието е невъзможно, държавите членки могат да предприемат мерки за блокиране на достъпа до такова съдържание. Мерките трябва да са прозрачни и да осигуряват подходящи гаранции (включително съдебна защита), за да се гарантира, че тези мерки са ограничени, пропорционални и че потребителите се информират за причините за тези мерки. Като цяло транспонирането на този член е неравномерно в отделните държави членки. През септември 2018 г. Комисията предложи специален регламент за предотвратяване на разпространението на терористично съдържание онлайн със специфични задължения към доставчиците на хостинг услуги. Понастоящем съзаконодателите преговарят по това предложение.

[24] ОВ L 127/39, 29.4.2014 г.

Гърция не е транспонирала този член. В нейното законодателство е уредено единствено изземването на цифрови данни в контекста на наказателни разследвания, но не и премахването или блокирането на онлайн съдържание. **Член 21, параграф 1, първо изречение** от Директивата по отношение на премахването на онлайн съдържание, изглежда, не е транспонирано от две държави членки (**България, Полша**), тъй като в техните закони се съдържа позоваване единствено на блокирането на съдържание. **Хърватия** и **Латвия** осигуряват мерки, които могат да доведат до премахването на съдържание, но, изглежда, липсва изрично задължение това да се направи. Законодателството в **Чехия** позволява на националните органи да поискат премахването на онлайн съдържание, но не предвижда съответната процедура.

Член 21, параграф 1, второ изречение, в което държавите членки *се насърчават* да постигнат премахването на такова съдържание, за което е предоставен хостинг извън тяхната територия, е обхванато от шестнадесет държави членки[25]. Сред тях са двете държави членки (**България** и **Полша**), в които е обхванато единствено блокирането, но не и премахването на онлайн съдържание. В случая на **Словения** мярката за транспониране обхваща доставчиците на услуги с адрес на управление в други държави членки, но не и в трети страни.

Възможността в **член 21, параграф 2** относно блокирането на достъпа до съдържание, когато премахването е невъзможно при източника, е транспонирана от осемнадесет държави членки[26].

По отношение на **член 21, параграф 3** законодателството в **Белгия, Финландия, Люксембург, Полша,** и **Словения,** изглежда, не изисква информиране на потребителите за причините за премахване на съдържанието.

2.2.22. Изменения на Решение 2005/671/ПВР (член 22)

С **член 22** от Директивата се изменят членове 1 и 2 от Рамково решение 2005/671/ПВР на Съвета, съгласно което от държавите членки се изисква да предоставят във възможно най-кратък срок имащата отношение информация, събрана от техните компетентни органи в рамките на наказателни производства във връзка с терористични престъпления, обхванати от Директивата, на компетентните органи на друга държава членка, в която информацията може да се използва за предотвратяването, разкриването, разследването или наказателното преследване на терористични престъпления. Държавите членки също така трябва да гарантират, че при получаване на информация от други държави членки техните компетентни органи вземат навременни мерки.

Белгия, **Финландия**, **Гърция**, **Италия**, **Люксембург**, **Малта, Словения**, **Испания** и **Швеция** изглежда, не са транспонирали изрично член 22.. Когато транспонирането на тази разпоредба е изрично предвидено в националното

[25] Австрия, Белгия, България, Кипър, Чехия, Германия, Унгария, Латвия, Литва, Нидерландия, Полша, Португалия, Словакия, Словения, Испания и Швеция.

[26] Белгия, България, Чехия, Финландия, Франция, Германия, Унгария, Италия, Латвия, Литва, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Испания и Швеция.

законодателство[27], то невинаги обхваща всички елементи на тази разпоредба. Например в законодателството на **Чехия**, изглежда, е уредено единствено спонтанното предаване на информация, докато предаването по искане не е. В **латвийското, литовското** и **португалското** законодателство, изглежда, не е уреден спонтанният обмен на информация. В **чешкото, естонското, хърватското** и **унгарското** законодателство, изглежда, не се предвижда задължение за споделяне на информация, а единствено възможността за това. И накрая **Литва, Нидерландия** и **Португалия**, изглежда, нямат изрично изискване в своето законодателство за своевременна реакция при получаване на информация от друга държава членка.

2.2.23. Основни права и свободи (член 23)

В **член 23, параграф 1** от Директивата се подчертава, че тази директива не води до изменение на задълженията за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 от ДЕС.

С **член 23, параграф 2** на държавите членки се дава възможност да определят условията, налагани от и съответстващи на основните принципи за свободата на пресата и другите средства за масово осведомяване, които уреждат правата и задълженията, както и процесуалните гаранции за печата или другите средства за масово осведомяване, когато тези условия се отнасят до определянето или ограничаването на отговорността.

Италия и **Швеция** се ползват от възможността в член 23, параграф 2 от Директивата. В **италианския** наказателен кодекс е предвидена специална защита, свързана с правото на подаване на сигнал и правото на информация за пресата и другите средства за масово осведомяване. В **Швеция** средствата за масово осведомяване, попадащи в обхвата на конституционните правила, като печатната преса и телевизията, са обект на специални процесуални правила, с които се цели да се осигури специална защита, както е предвидено в член 23, параграф 2.

2.2.24. Помощ и подкрепа за жертвите на тероризъм (член 24)

В **член 24** от Директивата се съдържат задължения за държавите членки по отношение на предоставянето на помощ и подкрепа за жертвите на тероризма.

Съгласно **член 24, параграф 1** от Директивата се изисква разследването и наказателното преследване на престъпленията, попадащи в обхвата на тази Директива, да не зависят от изявление или обвинение. Транспонирането на този параграф е задоволително.

Съгласно **член 24, параграф 2** от Директивата се изисква наличието на услуги за подкрепа за жертвите на тероризъм в съответствие с Директива 2012/29/ЕС[28], както

[27] Австрия, Белгия, България, Хърватия, Кипър, Чехия, Естония, Испания, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словения и Словакия.

[28] ОВ L 315/57, 14.11.2012 г. С Директива 2012/29/ЕС се установяват минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления. Това включва правата, подкрепата и защитата на жертвите на тероризъм, тъй като държавите членки следва да отчитат

и достъп на жертвите до тях непосредствено след терористично нападение и докогато е необходимо.

В **Литва** не са установени общи услуги за подкрепа на жертвите, но съществуват услуги, които обхващат определени аспекти, като правната помощ. В **люксембургското**, **полското** и **словенското** законодателство, изглежда, липсва посочване, че службите за подкрепа следва да разполагат с възможността да отговорят на специфичните нужди на жертвите на тероризъм. Изискването услугите за подкрепа на жертвите да бъдат достъпни за жертвите на тероризъм непосредствено след терористично нападение и докогато е необходимо, изглежда, не е било изрично транспонирано от шестнадесет държави членки[29], въпреки че в много от тези държави членки то изглежда да се изпълнява на практика.

В **член 24, параграф 3** от Директивата се определя, че службите за подкрепа трябва да разполагат с възможността да отговорят на специфичните нужди на жертвите на тероризъм. Услугите следва да бъдат поверителни, безплатни, лесно достъпни и трябва да включват: а) емоционална и психологическа подкрепа; б) съвети и информация; в) помощ при искове относно обезщетения. Изискването тези услуги да бъдат поверителни и безплатни, изглежда, не е изрично транспонирано от **Австрия, България, Хърватия, Малта** и **Полша**.

По отношение на видовете услуги, които трябва да са включени в подкрепата за жертвите, **член 24, параграф 3, буква а)** относно емоционалната и психологическата подкрепа, изглежда, не е изрично транспониран от **Литва** и **Люксембург**; **Член 24, параграф 3, буква б)** относно предоставянето на съвети и информация е частично транспониран от **Чехия, Хърватия, Италия, Литва** и **Словения**. Транспонирането на тези държави членки, изглежда, не обхваща предоставянето на съвети и информация по-конкретно по практически или финансови въпроси. Националните мерки в **Румъния** и **Словения** изглеждат недостатъчно конкретни, за да се заключи, че ще бъде оказвана реална помощ при искове относно обезщетения (**член 24, параграф 3, буква в)**). Въпреки липсата на изрично транспониране на тези разпоредби, наличната информация, изглежда, показва, че гореспоменатите видове услуги са налични на практика в няколко от тези държави членки.

В **член 24, параграф 4 от Директивата** се подчертава, че следва да бъдат въведени механизми или протоколи за привеждането в действие на услугите за подкрепа в рамките на националните инфраструктури за реагиране при спешни ситуации. Следва да се осигури цялостно покриване на потребностите на жертвите и техните семейства непосредствено след терористично нападение и докогато е необходимо след това. Въведените национални мерки, изглежда, до голяма степен съответстват на подкрепата, изисквана съгласно тази директива.

По подобен начин съгласно **член 24, параграф 5 от Директивата** от държавите членки се изисква да осигуряват подходящо медицинско лечение конкретно на

в особена степен нуждите на жертвите на тероризъм. В Директива (ЕС) 2017/541 допълнително се определят специфичните нужди на жертвите на тероризъм.

[29] Австрия, Белгия, България, Хърватия, Чехия, Естония, Финландия, Германия, Латвия, Литва, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словакия и Словения.

жертвите на тероризъм непосредствено след терористично нападение и докогато е необходимо. Това задължение изглежда е обхванато в разпоредбата за предоставяне на общи медицински грижи в съответствие с националните системи за здравеопазване.

Съгласно **член 24, параграф 6** от Директивата се изисква жертвите на тероризъм да разполагат с достъп до правна помощ в съответствие с Директива 2012/29/ЕС[30], когато имат статут на страни в наказателно производство, като се гарантира, че тежестта и обстоятелствата на престъплението са надлежно отразени в условията и процедурните правила, съгласно които жертвите на тероризъм имат достъп до правна помощ в съответствие с националното право. Тази последна част от член 24, параграф 6 изглежда не е транспонирана от **Гърция**, **Испания, Люксембург, Латвия, Малта, Полша** и **Португалия**.

2.2.25. Защита на жертвите на тероризъм (член 25)

Съгласно **член 25** от Директивата от държавите членки се изисква да гарантират наличието на мерки за защита на жертвите на тероризъм и членовете на семействата им в съответствие с Директива 2012/29/ЕС[31]. При определянето на това дали и до каква степен те следва да се ползват от тези мерки трябва да се обръща особено внимание на риска от сплашване и отмъщение и на необходимостта да се защитят достойнството и физическата неприкосновеност на жертвите на тероризъм. Проблеми бяха установени по отношение на девет държави членки (**Белгия, България, Чехия, Литва, Малта, Полша, Румъния, Словения** и **Словакия**). В повечето случаи те произтичат от проблеми при транспонирането на Директива 2012/29/ЕС[32]. На членовете на семействата на жертвите на тероризъм не се предоставя пълна защита. В **България**, изглежда, не е уреден рискът от сплашване и отмъщение, както и необходимостта да се защитят достойнството и физическата неприкосновеност на жертвите на тероризъм, включително по време на разпит и при даване на показания. Транспониращата разпоредба в **Полша** изглежда не се позовава изрично на „риска от сплашване и отмъщение и на необходимостта да се защитят достойнството и физическата неприкосновеност на жертвите на тероризъм“, а в **словенското** законодателство, изглежда, не е обхванатa защитата на достойнството и физическата неприкосновеност на жертвите на тероризъм. В **словашкото** законодателство са предвидени мерки за избягване на контакта между жертвите и извършителите, но тези мерки, изглежда, се прилагат за жертвите единствено преди основното съдебно заседание, а не в хода на цялото наказателното производство.

2.2.26. Права на жертвите на тероризъм, които пребивават постоянно в друга държава членка (член 26)

С **член 26, параграф 1, първо изречение** от Директивата се налага задължение за държавите членки да гарантират, че жертвите на тероризъм, които пребивават

---

30 ОВ L 315/57, 14.11.2012 г.

31 ОВ L 315/57, 14.11.2012 г.

32 Вж. също доклада на Комисията относно прилагането на Директива 2012/29/ЕС за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления, COM(2020) 188 final, 11.5.2020 г.

постоянно в държава членка, различна от тази, в която е извършено терористичното престъпление, имат достъп до информация относно своите права, услуги за подкрепа и схеми за обезщетение в държавата членка, в която е извършено терористичното престъпление. Повечето държави членки, попадащи в обхвата на настоящия доклад, осигуряват достъп до информация относно правата на жертвите независимо от мястото на пребиваване на лицето, като, изглежда, всички държави членки спазват това задължение.

Съгласно **член 26, параграф 2** от Директивата държавите членки трябва да гарантират, че всички жертви на тероризъм имат достъп до услугите за помощ и подкрепа, както е установено в член 24, параграф 3, букви а) и б), на територията на държавата членка, в която пребивават постоянно, дори ако терористичното престъпление е извършено в друга държава членка. **Българската** мярка за транспониране, изглежда, се прилага за всички престъпления, извършени на територията на държавата, както и за извършени извън нейната територия, но само когато жертвата е български гражданин. Поради това жертвите, пребиваващи в България, които не са български граждани, не попадат в обхвата на мярката за транспониране.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Директивата представлява всеобхватен правен инструмент, с който се установяват минимални правила по отношение на определенията за престъпленията и санкциите в областта на терористичните престъпления и престъпленията, свързани с терористични дейности, както и мерки за защита, подкрепа и помощ за жертвите на тероризъм. Нейното транспониране доведе до съществено укрепване на подхода на наказателното правосъдие на държавите членки спрямо тероризма и правата, предоставяни на жертвите на тероризъм. От 25 държави членки, обвързани от Директивата, 23 приеха ново законодателство с цел да се гарантира транспонирането на Директивата.

Комисията признава положените от държавите членки усилия за предприемането на мерки за спазване на Директивата. Като цяло транспонирането на Директивата от държавите — членки на ЕС, може да се приеме за задоволително. Налице са обаче редица потенциални опасения относно транспонирането на терористичните престъпления, изброени в **член 3** от Директивата, в националното законодателство на няколко държави членки, което оказва влияние и върху транспонирането на няколко други разпоредби на Директивата. Налице е и опасение, че престъпленията по член 3, параграф 1, извършени с целите на член 3, параграф 2, невинаги биват квалифицирани като терористични престъпления. Важно е тези престъпления сами по себе си да се приемат за терористични престъпления, за да се отчете например възможността за привличане на единични извършители като обвиняеми за терористични престъпления. В допълнение общата квалификация на терористичните престъпления е важна за създаването на условия за ефективното използване на инструментите за сътрудничество в областта на правоприлагането, като например Решение 2005/671/ПВР на Съвета[33]. И накрая, за жертвите на терористични престъпления е важно да бъдат признати като такива.

[33] ОВ L 253, 29.9.2005 г.

Друг повод за загриженост е непълното или неправилно транспониране на **член 9** относно пътуването с цел тероризъм, което може да повлияе на начина, по който лицето, извършило престъплението, бива разследвано и подложено на наказателно преследване, което означава, че определени деяния могат да останат ненаказани. Това може да е случаят, например, когато в националното законодателство се съдържа по-ограничено определение за лицата, които пътуват, или териториите, до които пътуват. По същия начин и по сходни причини буди загриженост непълното или неправилното транспониране на **член 11** относно финансирането на тероризма. Националното законодателство невинаги обхваща финансирането на всички престъпления по членове 3–10, както се изисква съгласно Директивата, като по този начин се ограничава обхватът на наказателното преследване за определени деяния. И накрая, налице са недостатъци по отношение на транспонирането на конкретни разпоредби за **жертвите на тероризъм**, които биха могли да доведат до това жертвите на тероризъм да не получат помощ или подкрепа, съобразена с техните специфични нужди.

За да се гарантира пълно и правилно транспониране на директивата, Комисията ще продължи да помага на държавите членки да отстранят установените недостатъци. Това включва наблюдение дали националните мерки съответстват на разпоредбите в Директивата. Когато е необходимо, Комисията ще упражнява правомощията си за принудително прилагане, които са ѝ дадени съгласно Договорите, посредством производства за установяване на неизпълнение на задължения.

През септември 2021 г. Комисията ще оцени по-широко Директивата, като представи на Европейския парламент и на Съвета доклад с оценка на добавената стойност на Директивата по отношение на борбата с тероризма, което се изисква в член 29, параграф 2. С оценката ще се прецени също и въздействието на Директивата върху основните права и свободи, включително върху принципа на недискриминация, върху принципите на правовата държава и върху равнището на оказваната защита и помощ на жертвите на тероризъм.